

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

**ФЕДЕВИЧ ЛЮДМИЛА СТАНІСЛАВІВНА**

УДК 330.322

**ДЕРЖАВНО-НОРМАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ  
ДІЯЛЬНІСТЮ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ**

Спеціальність 08.00.03 - Економіка та управління національним господарством

**АВТОРЕФЕРАТ  
дисертації на здобуття наукового ступеня  
кандидата економічних наук**

Львів - 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі фінансів Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України

**Науковий керівник:** доктор економічних наук, професор  
**Алексєєв Ігор Валентинович,**  
Національний університет «Львівська політехніка»,  
завідувач кафедри фінансів

**Офіційні опоненти:** доктор економічних наук, старший науковий  
співробітник  
**Захарін Сергій Володимирович,**  
Науково-дослідний інститут економічного розвитку,  
директор

доктор економічних наук, професор  
**Другов Олексій Олександрович,**  
ДВНЗ «Університету банківської справи»,  
проректор з навчально-виховної роботи та міжнародного  
співробітництва

Захист відбудеться «10» жовтня 2016 р. о 11 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.052.03 у Національному університеті «Львівська політехніка» за адресою: 79013, м. Львів, вул. С.Бандери, 12, IV н.к., ауд. 209-А.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка» за адресою: 79013, м. Львів, вул. Професорська, 1.

Автореферат розісланий «05» вересня 2016 р.

Учений секретар спеціалізованої  
вченої ради, к.е.н., доц.



Завербний А. С.

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність теми.** Сучасні ринкові умови господарювання змушують підприємства шукати шляхи підвищення їх результативності, покращення умов діяльності, посилення інноваційної складової та збільшення рівня соціальної відповідальності. Один з шляхів економічного зростання, інноваційного розвитку, технічного переоснащення тощо є їх реорганізація у господарські об'єднання, структура яких складається із виробничого, моніторингового, торгівельного, науково-дослідного, фінансового блоків.

Забезпечення господарських об'єднань ресурсами, створення передумов для їх розвитку та конкурентоспроможності реалізується у процесі інвестиційної діяльності. Для гарантування обґрунтованих умов її розвитку, формування сприятливого клімату та підвищення рівня прийняття інвестиційних рішень слід приділити увагу теоретичним основам та методологічному інструментарію державно - нормативного впливу на інвестиційну діяльність господарських об'єднань.

Проблеми нормативного впливу на інвестиційну діяльність підприємств та господарських об'єднань, зокрема, досліджувалися і ґрунтовно описані у працях таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як І.Алексєєв, І.Бланк, В. Геєць, Л.Гітман, М.Джонк, О. Другов, С. Захарін, Дж. Кейнс, В.Козик, Є. Крикавський, О.Кузьмін, Т.Майорова, О. Мельник, М. Одрехівський, А. Пересада, О. Пирог, А.Череп, Н. Чухрай, У. Шарп, Л. Шкварчук та інших. У роботах цих авторів розкрито сутність та різновиди інвестицій, значення інвестиційної діяльності для розвитку підприємств, методологічний інструментарій аналізування інвестиційної діяльності тощо.

Водночас необхідно відзначити недостатність теоретичних доробок та практичних рекомендацій щодо державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань. Досліджень потребують економіко-організаційні засади, методологічні основи законодавчої бази у сфері управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань; послідовність, принципи, організаційне забезпечення контролювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань зі сторони органів державного управління; підхід до аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань тощо. Ці завдання зумовлюють актуальність вибору теми дисертаційної роботи.

**Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами.** Тема дисертаційної роботи відповідає напряму досліджень кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми управління процесами капіталізації в умовах інноваційного розвитку підприємств» (номер державної реєстрації 0112U000799). Зокрема під час написання розділу 3 «Управління капіталізацією підприємств в умовах здійснення інноваційної діяльності», підрозділу 3.4 «Контролювання інвестиційно-інноваційної діяльності господарських об'єднань», у якому дисертантом досліджено міжінституційну взаємодію у процесі створення та функціонування господарських об'єднань (акт впровадження від 11.04.2016 р.). Матеріали наукового дослідження дисертанта використано під час розроблення держбюджетної теми Національного університету «Львівська політехніка»

ДБ/87ВГС (номер державної реєстрації 0104U002289, затверджена рішенням НТР Національного університету „Львівська політехніка”, протокол № 4 від 24.04.2003 р.), у межах якої автором проаналізовано банківський сектор економіки, як чинник інноваційного розвитку виробничо-господарських структур, проаналізовані банківські та парабанківські установи як форма інституціональних інновацій у виробничо-господарських структурах, визначені державні органи управління – учасники механізму інноваційного розвитку (акт впровадження від 11.04.2016 р.).

**Мета та завдання дослідження.** Метою дисертаційної роботи є розроблення теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань. Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- розвинути категорійний апарат у сфері управління інвестиційною діяльністю, уточнити класифікаційні ознаки та притаманні їм види інвестицій;
- удосконалити методологічний інструментарій аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань шляхом її оцінювання відповідно до структурних блоків господарських об'єднань;
- виділити групи законодавчих актів згідно рівня їх впливу на інвестиційну діяльність господарських об'єднань, що передбачає можливість використання інструментів внутрішнього (у середині об'єднання) та державного рівнів управління;
- розвинути методологічні основи законодавчої бази шляхом окреслення напрямів її удосконалення за визначеними групами впливу на інвестиційну діяльність господарських об'єднань;
- удосконалити механізм нормативного контролювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань через усунення проблем, що пов'язані із недоліками його інформаційного забезпечення та фрагментарним характером здійснення;
- розробити напрями реалізації державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань, що передбачає провідний нормативний вплив Фонду державного майна, координаційну роль Департаменту інвестиційно-інноваційної політики та розвитку державно-приватного партнерства, удосконалену у зв'язку із цим модель міжінституційної взаємодії та функціональний розподіл;
- здійснити моделювання розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань, що передбачає прогнозування економічного зростання національної економіки внаслідок інвестування у відповідні інституційні блоки.

**Об'єктом** дослідження є інвестиційна діяльність господарських об'єднань.

**Предметом** дослідження є теоретико-методичні засади та практичні положення щодо державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань.

**Методи дослідження.** Для розв'язання завдань дисертаційної роботи використано такі методи: теоретичного узагальнення, порівняння, систематизації для формування сутнісних ознак та притаманних їм видів інвестицій,

дослідження сутності та складу господарських об'єднань, розвитку класифікацій законодавчої бази, уточнення особливостей державного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань (розд. 1, підр. 1.1-1.3, розд. 2, підр. 2.1, розд. 3, підр. 3.2); анкетування, опрацювання анкетних даних, інтерв'ювання, фінансового аналізування звітності для визначення особливостей формування і функціонування господарських об'єднань (розд. 2, підр. 2.3); економіко-математичного моделювання, коефіцієнтний аналіз, експертних оцінок для удосконалення послідовності оцінювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань та прогнозування економічного зростання національної економіки (розд. 2, підр. 2.2, розд. 3, підр. 3.3); метод аналізу ієрархій, визначення узгодженості експертних оцінок, економіко-математичного і статистичного аналізу при визначенні чинників важливості впливу на результативність зовнішнього контролювання інвестиційної діяльності (розд. 3, підр. 3.3); індукції і дедукції, аналізу і синтезу, систематизації і узагальнення для удосконалення організаційно-економічного забезпечення інвестиційної діяльності господарських об'єднань (розділ 3, підр. 3.2) та інші.

**Наукова новизна** одержаних результатів полягає у такому:

*вперше:*

- обґрунтовано напрями реалізації державно-нормативного впливу на інвестиційну діяльність господарських об'єднань шляхом визначення єдиного координуючого органа (Департаменту інвестиційно-інноваційної політики та розвитку державно-приватного партнерства), порядок участі державних органів у інвестиційному процесі, їх організаційно-функціональні можливості та відповідну їм модель міжінституційної взаємодії;

*удосконалено:*

- методологічний інструментарій аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань, який, на відміну від наявного, забезпечує аналізування і оцінювання інвестиційної діяльності кожного із структурних блоків господарських об'єднань та шляхом використання математичного апарату (експертні оцінки, нормативний та розрахунково-аналітичний метод) дозволяє інтерпретувати отримані результати для прийняття управлінських рішень, зокрема щодо виявлення та результативного використання резервів інвестиційної діяльності господарських об'єднань;

- механізм нормативного контролювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань, який, на відміну від існуючого, передбачає удосконалення організаційного забезпечення контролювання (внаслідок створення координаційного центру у вигляді комітетів в обласних управліннях та районних відділеннях Державного казначейства України), формування єдиного інформаційного простору щодо результатів здійсненої перевірки та забезпечення єдиного методологічного підходу до проведення та узагальнення результатів цих спостережень;

- інструментарій моделювання розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань, який відрізняється тим, що забезпечує прогнозування рівня економічного розвитку країни на основі інвестування у різні інституційні блоки господарських об'єднань;

*набуло подальшого розвитку:*

- класифікація законодавчо-нормативних інструментів управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань, в якій, на відміну від існуючої, визначено інструменти внутрішнього (у середині об'єднання) та державного рівнів управління та визначено інструменти законодавчого впливу за такими напрямками: дії на інвестиційну діяльність господарських об'єднань; регламентування інвестиційного процесу; загальноекономічного управління;

- засади формування законодавчо-нормативної бази щодо управління інвестиційною діяльністю, які, на відміну від наявних, передбачають розвиток методологічних основ у напрямках: ініціювання прийняття окремого закону («Про господарські об'єднання»); внесення змін до податкового, банківського законодавства, нормативних документів, які регулюють діяльність антимонопольного комітету тощо.

- теоретичні положення у сфері управління інвестиційною діяльністю, які, на відміну від наявних, дозволили розвинути типологію видів інвестицій шляхом виділення сутнісних ознак за характером змін і завдань управління інвестиційною діяльністю та залежно від терміну окупності інвестицій.

**Практичне значення одержаних результатів.** Практичне значення результатів дисертаційної роботи полягає у розробленні теоретико-методичних засад та практичних положень щодо реалізації державно-нормативного впливу на інвестиційну діяльність господарських об'єднань; формуванні рекомендацій із моделювання розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань; удосконаленні послідовності аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань; удосконаленні методологічних основ контролювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань; розвитку методологічних основ чинної законодавчої бази і її класифікації та теоретичних положень у сфері управління інвестиційною діяльністю.

Результати дисертаційної роботи впроваджено на ТзОВ «Росан-Інвест» (акт впровадження № 22/01/15 від 22.01.2015р.), ПАТ «Концерн Хлібпром» (акт впровадження № 2801-16 від 28.01.2016р.), в Управлінні зовнішньоекономічних відносин та інвестицій Департаменту економічної політики Львівської міської ради (акт впровадження № 2303в-8 від 01.02.2016р.), Інституті регіонального розвитку (акт впровадження № 2 від 15.01.2016р.).

Основні положення дисертаційної роботи використано у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» при викладанні дисциплін «Фінанси» (для студентів напряму 6.030503 «Міжнародна економіка»), «Дослідження ринкових перспектив фінансових посередників» (для студентів напряму 6.030508 «Фінанси і кредит») (довідка про впровадження № 67-01-824 від 19.04.2016р.).

**Особистий внесок здобувача.** Усі наукові результати, викладені у дисертації, отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертаційній роботі використані лише ті ідеї та положення, що є особистим здобутком автора.

**Апробація результатів дисертації.** Основні положення дисертації доповідались та схвалені на таких міжнародних і всеукраїнських науково-

практичних конференціях: Міжнародна науково-практична конференція «Соціально-економічні дослідження в перехідний період» (м. Львів, 24 березня 2000р.); науково-практична конференція «Проблеми розвитку фінансової системи та обліку» (м. Львів, 2000р. 2001р.); науково-практична конференція «Проблеми розвитку фінансової системи та обліку» (м. Львів, 27-29 березня 2002р.); Всеукраїнська науково – практична конференція «Економічні проблеми ринкової трансформації України» (м. Львів, 3-4 грудня 2002р.); V Міжнародна науково-практична конференція «Маркетинг та логістика в системі менеджменту» (м. Львів, 7-9 жовтня 2004р.); III Всеукраїнська науково-практична конференція аспірантів та молодих вчених «Розвиток фінансово-кредитної системи України: здобутки, проблеми, перспективи» (м. Львів, 25–26 жовтня 2007р.); VIII науково-технічна конференція науково-педагогічних працівників «Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні» (м. Львів, 26-31 березня 2012р.); IX Науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні» (м. Львів, 15-20 квітня 2013р.); Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Управління соціально-економічним розвитком держави, регіону, підприємства» (м. Полтава, 2013р.); Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція молодих вчених «Управління економічними процесами на макро- і мікрорівні: проблеми та перспективи вирішення» (м. Львів, 1–12 квітня 2014р.), Міжнародна науково-практична конференція молодих учених «Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи» (м. Львів, 17–18 квітня 2015р.), Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні концепції управління економічним розвитком країн» (м. Одеса, 22-23 січня 2016 року).

**Публікації.** За темою дисертаційної роботи опубліковано 23 наукових праці (з них 13 одноосібних). Опубліковано 2 колективні монографії, у наукових фахових виданнях України опубліковано 6 наукових статей, з них 1 стаття у виданні, яке включене до наукометричних баз даних, 1 стаття у науковому періодичному виданні іноземної держави, 14 тез доповідей. Загальний обсяг публікацій становить 5,96 др. ар., з яких особисто автору належить 4,74 др. ар.

**Обсяг і структура роботи.** Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 221 сторінку. Основний зміст роботи викладено на 177 сторінках. Робота містить 15 таблиць та 20 рисунків, список використаних джерел із 232 найменувань, 6 додатків.

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету та основні завдання, предмет та об'єкт дослідження, теоретичну та методологічну базу, відображено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У **першому розділі** «Теоретичні засади державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань» досліджено категорійний апарат у сфері управління інвестиційною діяльністю

господарських об'єднань, розглянуто господарські об'єднання як учасники інвестиційного процесу, уточнено типологію видів інвестицій, визначено особливості державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань.

Господарські об'єднання, як учасники інвестиційного процесу, у роботі розглянуті у складі п'яти інституційних блоків: фінансового, виробничого, торговельного, науково-дослідного, моніторингового. Така структура частково узгоджується із секторною моделлю розвитку національного господарства (включає такі елементи: сільське господарство і промисловість, послуги, фінансову діяльність, дослідницьку діяльність), а виділений, на підставі урахування світових тенденцій у інтеграції економічних суб'єктів, моніторинговий блок включає консультативні, консалтингові, аудиторські підприємства, які повинні приймати, на основі якісного аналізу із залученням кількісної інформації поточного фінансового і організаційного стану, рішення про внесення змін в економічну політику та стратегію об'єднання.

У роботі досліджено інвестиційну діяльність підприємств та передумови управління нею: сутність та різновиди інвестицій, суб'єкти інвестиційної діяльності та їх функції, функціональний підхід управління інвестиційною діяльністю тощо. Це дозволило доповнити типологію інвестицій, завдяки виділенню їх видів у залежності від терміну окупності (довгострокові, середньострокові та короткострокові), за характером змін та завдань управління інвестиційною діяльністю (стратегічні і оперативні).

У результаті проведеного дослідження встановлено, що необхідність управління інвестиційною діяльністю обумовлюється зростанням ресурсно незабезпечених інвестицій, відсутністю обґрунтованого підходу до управління інвестиційною діяльністю, зниженням державного інвестування, недостатнім рівнем фінансового планування як елементу управління інвестиційною діяльністю, низьким рівнем використання альтернативних методів інвестування шляхом операцій із цінними паперами. Це дозволило сформулювати напрями розвитку інвестиційної діяльності шляхом її державно-нормативного управління; популяризації методів інвестування через операції із корпоративними правами та інструментами позики у процесі підвищення ресурсного забезпечення інвестицій; реформування податкової сфери у напрямі зниження податкового навантаження на суб'єкти економічної діяльності; удосконалення процесів фінансового планування інвестиційної діяльності.

Дослідження господарських об'єднань, умов для їх інвестування, чинного нормативно-законодавчого поля дозволило окреслити необхідність розвитку нових підходів до управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань. Вони могли бути реалізовані шляхом використання повноважень виконавчої влади і водночас опиралися на правові норми, управлінський вплив на суспільні відносини. Це дозволило розглянути державно-нормативне управління інвестиційною діяльністю як управлінський формуючий вплив, що реалізується шляхом використання повноважень виконавчої влади через виконання законів, здійснення управлінських функцій, спрямованих на дотримання норм, стандартів, визначених правил здійснення інвестиційної



діяльності тощо з метою забезпечення реалізації державної політики у інвестиційній сфері.

У роботі визначено особливості державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю, які пов'язані із відсутністю дієвої системи взаємовідносин господарських об'єднань з органами державного управління та їх підтримки; нераціональним використанням інноваційного потенціалу господарських об'єднань; недоліками чинного законодавства в умовах гарантування стабільності здійснення інвестиційної діяльності тощо.

У другому розділі **«Практика нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань»** вивчено законодавчі та нормативні акти у сфері управління інвестиційною діяльністю та здійснено їх класифікацію, визначено особливості формування та функціонування господарських об'єднань, вивчено обсяг та структуру їх інвестиційних вкладень, грошові потоки від інвестиційної діяльності, інвестиційну активність окремих інституційних блоків господарських об'єднань та вагомість її впливу на інвестиційну діяльність у країні, удосконалено процес аналізування їх інвестиційної діяльності на основі розробленого порядку та системи оцінювання за блоками господарських об'єднань із виділенням оціночних показників за кожним із їх елементів і визначеною послідовністю розрахунку та нормалізації.

Важливе значення для здійснення інвестиційної діяльності господарських об'єднань та управління нею відіграє загальне правове поле, яке створене в Україні. Організування державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю вимагає чіткого визначення складу законодавчих і нормативних впливів на його суб'єктів. Розвиток класифікації законодавчо-нормативних інструментів управління інвестуванням доцільне шляхом виділення таких її елементів, які впливають на суб'єктів інвестицій, інвестиційний процес чи управління видами економічної активності загалом.

Дослідження законодавчо-нормативних інструментів за проблемою дозволило розвинуто їх класифікацію та сформуванню три групи. До першої віднесено законодавчі акти загальноекономічного управління (Господарський кодекс України), до другої - законодавчі акти та нормативні інструменти щодо регулювання сфери інвестиційної діяльності в Україні (Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про іноземні інвестиції», Закон України «Про режим іноземного інвестування», Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок», Указ Президента України «Про заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» тощо). У третю групу включено законодавчо-нормативні інструменти внутрішнього впливу, якими керуються різні інституційні блоки господарських об'єднань у порядку загальної юрисдикції (Цивільний кодекс України, Закон України «Про банки та банківську діяльність», Закон України «Про освіту» тощо).

У процесі аналізування діяльності господарських об'єднань (на прикладі концернів ПАТ «Концерн Хлібпром», ПАТ «Концерн Галнафтогаз», Концерн «Українська електроніка», ПАТ «Концерн «Стирол», Концерн «Ярослав», Концерн «Поділля», ПАТ «Концерн «Фреш Ап», ПАТ «Концерн-Електрон», АТ «Концерн-Оранта», ПАТ «Концерн АВЕК та Ко») визначались передумови їх

створення. До них віднесено інтеграцію до світового економічного господарства, захист внутрішнього виробника, покращення фінансового стану та відновлення платоспроможності окремих підприємств, формування предметно спеціалізованих підприємств.

У результаті їх врахування встановлено, що фінансування інвестицій здійснюється господарськими об'єднаннями (типу концерну) за рахунок власних коштів підприємств, які входять до об'єднання, а також залучених, за допомогою фінансово-кредитних установ в складі цих структур, коштів, зокрема коштів інституційних інвесторів, таких як вітчизняні і закордонні банки, компанії з управління активами тощо.

Використовуючи зведення даних агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (Smida) та дані опитування представників господарських об'єднань встановлено, що 89% підприємств вбачають проблеми їх інвестиційної діяльності у законодавчих обмеженнях. Іншими проблемами визначено економічні обмеження, залежність від постачальників, негативні політичні обставини тощо.

Дослідження структури та обсягів інвестиційних вкладень господарських об'єднань у 2015 р. свідчить про переважання реального та відсутність поточного інвестування концернів у фінансові інструменти (табл. 1).

Таблиця 1

Узагальнення обсягів інвестиційних вкладень господарських об'єднань у 2015 р. (порівняно з аналогічними показниками 2014 р.), тис. грн.

Показники Концерни	Реальні інвестиції			Фінансові інвестиції		
	Основні засоби	Незавершене будівництво	Нематеріальні активи	Довгострокові	Поточні	Інші
ПАТ «Концерн Хлібпром»	-13654	-308	37,00	-790	0,00	0
ПАТ «Концерн Галнафтогаз»	277596	25856	5622,00	-806757	0,00	863017
ПАТ «Науково-виробничий концерн «Наука»	1783	0	0,00	0	0,00	0
ТзОВ «Концерн «Сімекс-Агро»	-3070	-299	297,0	-6500	-20444	0
Концерн «Ярослав»	-22	0	0,00	0	0,00	0
Концерн «Поділля»	9307	0	0,00	0	0,00	0
ПАТ «Концерн «Фреш Ап»	-1027	731	0,00	0	0,00	0
ПАТ «Концерн-Електрон»	-338	14	4,00	6908	0,00	-27
ПАТ «Концерн-Оранта»	-1762	-141	0,00	0	0,00	0
ПАТ «Концерн АВЕК та Ко»	-187333	0	-14,00	0	-33412	0

Примітка: складено дисертантом за даними: <http://smida.gov.ua>

Крім того, у досліджуваному періоді спостерігається старіння та зменшення основних засобів за групою концернів (відсутність капітальних інвестицій).

Вивчення руху грошових коштів досліджуваних підприємств довело існування негативного сальдо грошових потоків інвестиційної діяльності групи концернів (ПАТ «Концерн Хлібпром») та відсутність руху коштів унаслідок інвестиційної діяльності загалом (ПАТ «Науково-виробничий концерн «Наука», Концерн «Ярослав»).

Згідно результатів аналізування, у середньому найбільший приріст індексу капітальних інвестицій серед інституційних блоків господарських об'єднань протягом останніх 10 років характерний для професійної та технічної діяльності (109,3%, які властиві підприємствам науково-дослідного блоку), фінансової та страхової діяльності (106,14%, які характерні для підприємств фінансового блоку), у сфері адміністративного і допоміжного обслуговування (104,17%, що притаманні діяльності моніторингового блоку). За результатами кореляційно-регресійного аналізу встановлено, що найбільший вплив на інвестиційну діяльність країни, виражену узагальненим індексом капітальних інвестицій, справляють вкладення у розвиток виробничого, фінансового, науково-дослідного блоку господарських об'єднань. А інвестиції у торговельний блок справляють негативний вплив.

З метою забезпечення наукового та обґрунтованого підходу до формування напрямів розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань у межах їх державно-нормативного управління, що ґрунтується на об'єктивній та повній методології визначення її рівня та забезпечення можливостей управлінського впливу на цій основі, у процесі дослідження вивчено інструментарій оцінювання інвестиційної діяльності.

Зважаючи на різні підходи до його реалізації (з позиції результативності інноваційних процесів, з огляду на джерела, обсяги і характер інвестицій тощо), у роботі запропоновано удосконалений інструментарій аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань (рис. 1).

При застосуванні визначеної послідовності рекомендовано використовувати змішаний метод аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань (поєднує експертні оцінки, розрахунково-аналітичний, нормативний метод). Адже на початкових етапах послідовності використовуються експертні оцінки, а далі здійснюються розрахунково-аналітичні процедури при сформованому переліку показників, для яких встановлені нормативні значення. Використання математичного апарату, що передбачено таким методом, дозволяє інтерпретувати отримані результати для прийняття управлінських рішень, зокрема щодо виявлення та результативного використання резервів інвестиційної діяльності господарських об'єднань.

Він передбачає послідовність таких етапів: визначення цілей і завдань аналізування інвестиційної діяльності, інформаційне забезпечення, обрання методу оцінювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань та переліку досліджуваних параметрів згідно обраного методу, аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань відповідно до їх блокової структури, консолідація отриманих результатів, узагальнення результатів аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань, використання отриманих результатів, прийняття відповідних управлінських рішень (рис. 1).

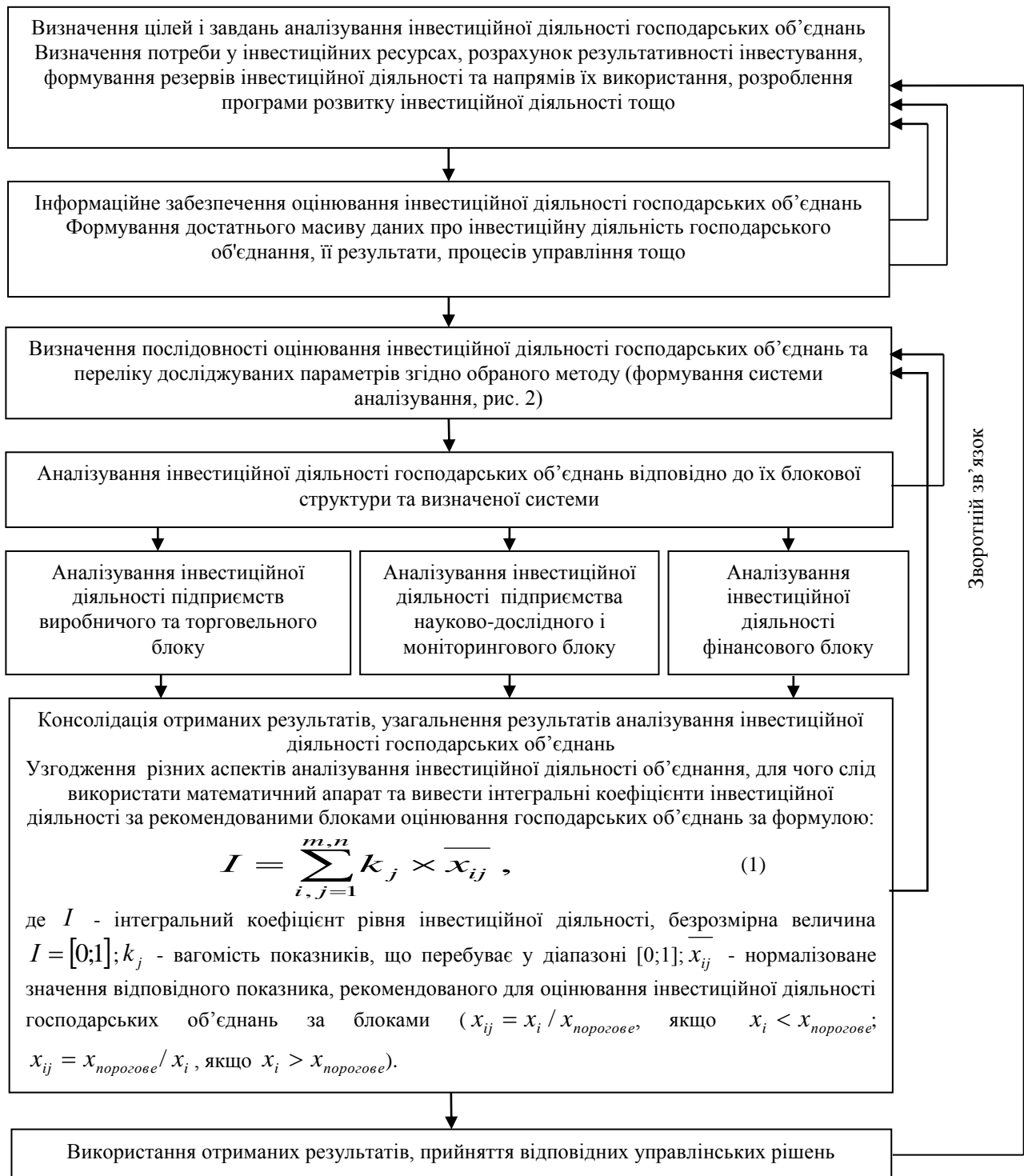


Рис. 1. Послідовність аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань з урахуванням їх блокової структури

Примітка: розроблено дисертантом

Для реалізації удосконаленої послідовності аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань з урахуванням їх блокової структури рекомендовано систему (рис. 2), яку сформовано із виділенням оціночних показників за кожним із її елементів (інституційних блоків господарських об'єднань) та визначеною послідовністю їх розрахунку та нормалізації.

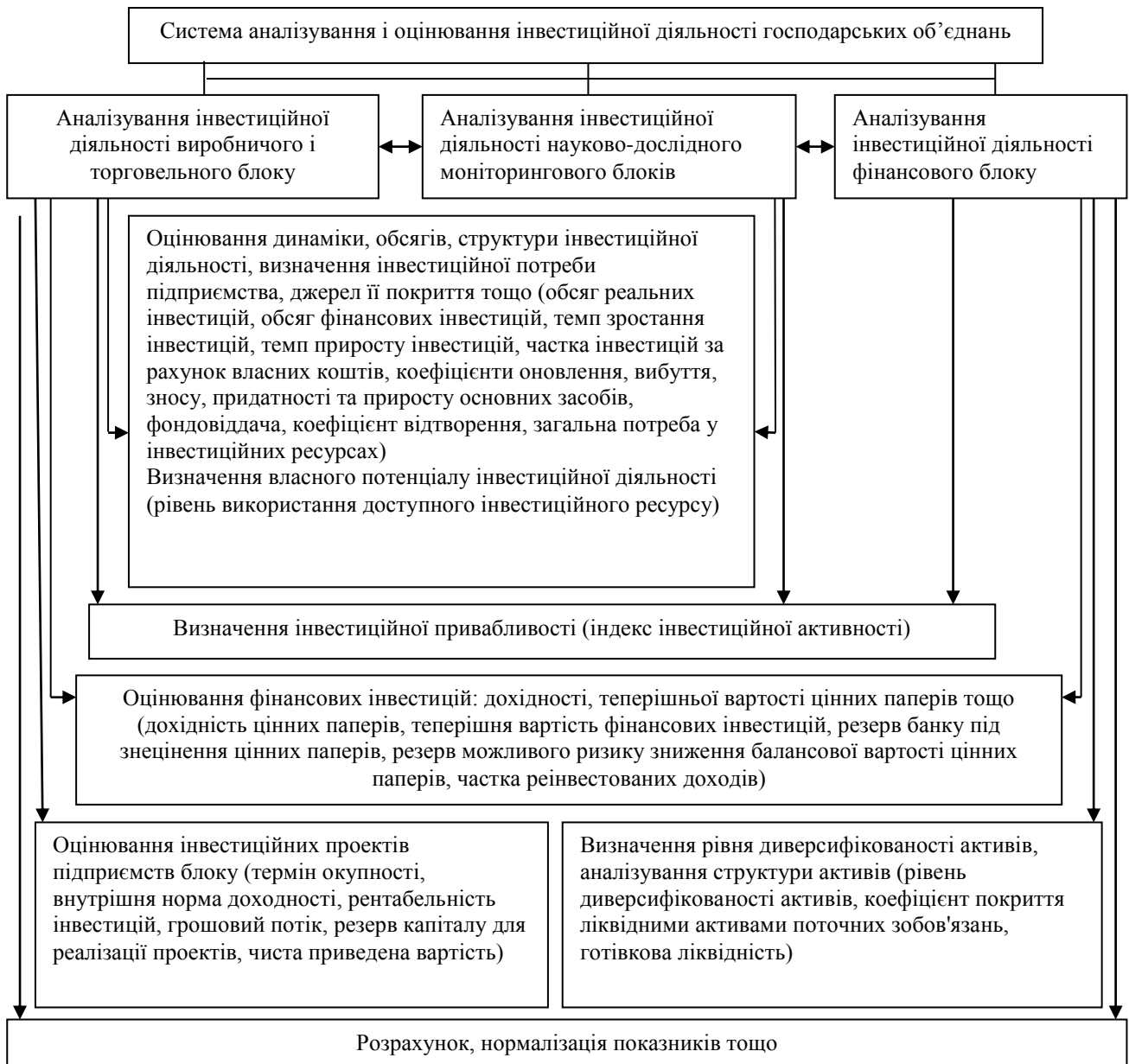


Рис. 2. Рекомендована система аналізування і оцінювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань за їх блоками

Примітка: сформовано дисертантом

Використання послідовності аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань з урахуванням їх блокової структури здійснювалось для господарських об'єднань типу концернів (ПАТ «Концерн Хлібпром», ПАТ «Концерн Галнафтогаз», ПАТ «Концерн «Стирол», ПАТ «Концерн «Ярослав», Концерн «Поділля», ПАТ «Концерн «Фреш Ап», ПАТ «Концерн-Електрон», ПАТ «Концерн-Оранта», ПАТ «Концерн АВЕК та Ко», ПАТ «Науково-виробничий концерн «Наука»). Аналізування інвестиційної діяльності виробничого та торговельного блоку ПАТ «Концерн Хлібпром», згідно удосконаленої послідовності (рис. 1) та сформованої системи аналізування (рис. 2), довело те, що за отриманими нормалізованими значеннями показників та розрахованим інтегральним коефіцієнтом рівень інвестиційної діяльності господарського об'єднання є середнім (табл. 2).

Фактичні та порогові значення показників, рекомендованих для аналізування інвестиційної діяльності ПАТ «Концерн Хлібпром»

Показники	Порогове значення ( $x_{\text{порогове}}$ )	Фактичне значення ( $x_i$ )	$\bar{x}_{ij}$	Вагомість ( $k_j$ )
Обсяг реальних інвестицій, тис. грн.	26500	18519	0,7	0,1
Обсяг фінансових інвестицій, тис. грн.	120230	108210	0,9	0,09
Темп зростання інвестицій	1,02	0,76	0,74	0,15
Частка інвестицій за рахунок власних коштів, %	48	72	0,67	0,02
Коефіцієнт оновлення, вибуття, зносу, придатності, приросту основних засобів	0,1	0,044	0,44	0,01
	0,05	0,033	0,66	0,01
	0,2	0,26	0,76	0,01
	0,8	0,74	0,93	0,01
	0,05	0,01	0,2	0,01
Фондовіддача	3,2	2,88	0,9	0,02
Коефіцієнт відтворення	1,2	0,57	0,475	0,2
Загальна потреба у інвестиційних ресурсах, тис. грн.	150000	126729	0,85	0,2
Рівень використання доступного інвестиційного ресурсу, %	15	45,4	0,33	0,14
Індекс інвестиційної привабливості	0,8	0,67	0,84	0,01
Середня доходність цінних паперів, %	16	12	0,75	0,01
Середній рівень теперішньої вартості фінансових інвестицій	1,035	0,8	0,77	0,01
Інтегральний коефіцієнт рівня інвестиційної діяльності, $I$	0,65			

Примітка: розраховано дисертантом

Згідно проведеного розмежування, отримане значення інтегрального коефіцієнту рівня інвестиційної діяльності ПАТ «Концерн Хлібпром» відповідає середньому рівню досліджуваної ознаки (наближення значення до 1 свідчить про високий рівень інвестиційної діяльності, значення інтегрального показника у межах [0,4; 0,8] свідчить про середній рівень, а інтервал [0; 0,4] характеризує низький рівень інвестиційної діяльності). Резерви його підвищення є у сфері фінансових інвестицій, зокрема операцій із корпоративними цінними паперами.

На середньому рівні перебуває також інвестиційна діяльність ПАТ «Концерн Галнафтогаз», Концерн «Українська електроніка», ПАТ «Концерн «Стирол», Концерн «Поділля», ПАТ «Концерн «Фреш Ап», ПАТ «Науково-виробничий концерн «Наука», ПАТ «Концерн-Електрон», ПАТ «Концерн-Оранта», ПАТ «Концерн АВЕК та Ко». Низький рівень інвестиційної діяльності характерний для ПАТ «Концерн «Ярослав».

**У третьому розділі «Розвиток інвестиційної діяльності господарських об'єднань»** розвинуто положення державно-нормативного впливу на діяльність господарських об'єднань щодо структури органів управління ними та моделі міжінституційної взаємодії, розвинуто методологічні основи контролювання у системі нормативного управління інвестиційною діяльністю; сформовано напрями удосконалення чинної законодавчої бази у сфері регулювання діяльності господарських об'єднань; здійснено моделювання розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань.

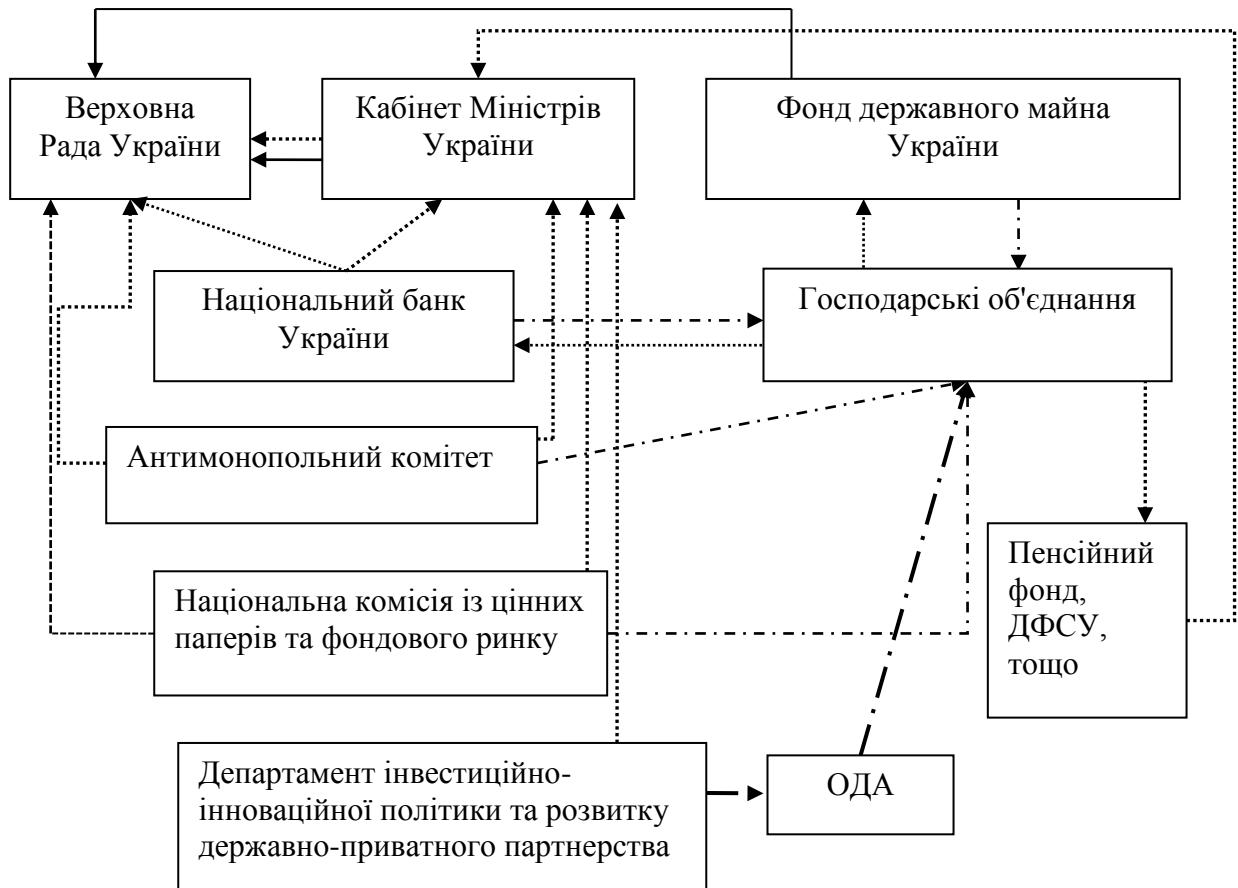
На основі визначення змісту діяльності державних органів управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань, виділення їх спільних сфер впливу та відмінностей, розвинуто положення щодо державно-нормативного впливу на діяльність господарських об'єднань, структуру органів управління, у якій провідне місце відведено Фонду державного майна України. Йому можна рекомендувати доручити діяльність, пов'язану із забезпеченням господарських об'єднань майновими комплексами і контролюванням операцій із приватизаційними та іншими цінними паперами тощо. Координаційну роль покладено на Департамент інвестиційно-інноваційної політики та розвитку державно-приватного партнерства, для чого уточнено функціонально-предметне поле його діяльності. Зокрема, функціональні обов'язки, слід розвинути у напрямі координації процесів реалізації інвестиційної політики, шляхом розробки системи стимулювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань (інвестиційний дизайн господарства), їх розгляду, оцінювання, відбору (моніторинг і контроль реалізації інвестиційної політики); легітимізації нововведень тощо.

З урахуванням державно-нормативного впливу на діяльність господарських об'єднань та координаційної ролі Департаменту інвестиційно-інноваційної політики та розвитку державно-приватного партнерства, у роботі розвинуто модель міжінституційної взаємодії у процесі їх створення та функціонування (рис. 3).

На основі аналізування літературних джерел та дослідження практики інвестиційної діяльності господарських об'єднань визначено наступні недоліки системи її зовнішнього контролювання: фрагментарний характер контролювання внаслідок дії розгалуженої структури органів, які перевіряють окремі сфери інвестиційної діяльності господарських об'єднань у межах своєї компетенції; закритість інформації щодо результатів процесу контролювання різними органами нормативного впливу на інвестиційну діяльність господарських об'єднань; відсутність єдиної методології контролювання, яка би застосовувалась цими органами.

Для вирішення зазначених завдань у дисертаційній роботі розвинуто методологічні основи контролювання у системі нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань, що передбачають удосконалення організаційного забезпечення контролювання (внаслідок формування координаційного центру у вигляді комітетів в обласних управліннях та районних відділеннях ОДА), формування єдиного інформаційного простору щодо результатів здійсненої перевірки та забезпечення єдиного методологічного підходу до його проведення та узагальнення результатів.

На даному етапі розвитку господарських об'єднань в Україні існує багато проблем, при вирішенні яких можна досягнути високих результатів в економічних показниках їх діяльності та рівня розвитку національної економіки країни в цілому. Проте, для їх вирішення, перш за все, необхідно змінити законодавчу базу, яка регулює діяльність господарських об'єднань.



Умовні позначення:

- - - - -> вказує нормативний вплив на господарські об'єднання;
- > вказує на підпорядкування;
- .....> вказує на підзвітність;
- . - . -> вказує на реалізацію інвестиційної політики держави

Рис. 3. Модель міжінституційної взаємодії у процесі створення та функціонування господарських об'єднань

Примітка: розвинуто дисертантом шляхом визначення нормативного впливу на господарські об'єднання

У процесі дослідження виділено декілька проблем, які потребують першочергового вирішення: формування сутнісного визначення поняття та вичерпного переліку господарських об'єднань; урегулювання питання статусу учасника господарських об'єднань та його прав і обов'язків; розмежування питань власності; визначення спектру галузей, в яких не можуть бути створені господарські об'єднання тощо. Для вирішення цих питань розвинуто методологічні основи чинної законодавчої бази у сфері регулювання діяльності господарських об'єднань шляхом визначення таких напрямів її удосконалення: поділ контрольної функції між Національним банком та комерційним банком, що входить до складу господарських об'єднань; вирішення проблем, які пов'язані з потенційною метою банківського нагляду тощо.

Для оцінювання можливостей інвестиційного піднесення економіки України, у дисертаційній роботі здійснено економіко-математичне моделювання



розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань. Для цього їх інвестиційну діяльність представлено як сукупність інвестиційних проектів, які реалізуються виробничими ( $B_B$ ), торговельними підприємствами ( $B_T$ ), фінансовими установами ( $B_\Phi$ ), науково-дослідними інституціями ( $B_{нд}$ ), моніторинговими установами ( $B_M$ ).

Для визначення впливу факторних ознак (інвестиційних проектів, що реалізуються інституційними блоками господарських об'єднань, виражених темпами зростання (зниження) іноземних інвестицій в основний капітал) на результуючу змінну (рівень розвитку національної економіки України, який виражений темпами зростання (зниження) ВВП), сформовано багатфакторну регресійну модель, яку оцінено за методом найменших квадратів (табл. 3). Вивчення впливу кожної із факторних ознак моделі на результуючий показник, здійснено шляхом оцінювання параметрів однофакторних регресій (табл. 3).

Результати моделювання свідчать, що жодна із однофакторних регресійних моделей (табл. 3) не є адекватною. Це не дозволяє за її допомогою описати загальні властивості, які притаманні генеральній сукупності суб'єктів економічної активності країни.

Адекватною є лише перша модель, яка описує залежність розвитку національної економіки від інвестицій у п'ять секторів (блоків господарських об'єднань,  $B_B - B_M$ ). Із неї можна зробити висновки про необхідність розвитку секторів  $B_T$ ,  $B_{нд}$ ,  $B_\Phi$  (у першу чергу  $B_\Phi$  і  $B_{нд}$ ) і відповідних їм блоків господарських об'єднань (зростання інвестицій у ці сектори на 1% призводить до найбільшого розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань).

Для визначення можливості досягнення рівня економічного розвитку на основі інвестування відповідних блоків господарських об'єднань, у роботі досліджено темпи зростання інвестиційної діяльності у відповідні сектори економічної активності та очікувані рівні економічного зростання за ними.

При цьому прогнозування здійснено згідно сформованої багатфакторної регресійної моделі (табл. 3), а імовірність досягнення прогнозованих рівнів економічного зростання оцінено для різних сценаріїв.

У результаті формування трьох сценаріїв (відповідають рівню інвестиційної активності у окремих видах економічної діяльності із переважаючим спрямуванням потоку інвестицій у відповідні їм блоки господарських об'єднань  $B_T$ ,  $B_\Phi$  і  $B_{нд}$ ) визначено, що при інвестуванні у господарські об'єднання на рівні середнього темпу зростання інвестиційної діяльності 106,14% (середній рівень зростання капітальних інвестицій у фінансовій та страховій діяльності) та переважному вкладанні коштів у реалізацію інвестиційних проектів науково-дослідним блоком господарських об'єднань (при сталому темпі зростання інвестицій у інші блоки) можна очікувати на економічне зростання на рівні 114,4% із імовірністю понад 90%. Така імовірність належить до високої та свідчить про найбільш оптимістичний прогноз за таким сценарієм.

Відповідно до результатів моделювання визначено те, що у сфері державно-нормативного управління слід забезпечити першочерговий ріст інвестиційної діяльності у науково-дослідних блоках господарських об'єднань.

Результати моделювання впливу інвестиційної діяльності господарських об'єднань та їх окремих блоків на рівень розвитку національної економіки за 2004-2015 рр.

Моделі	Критерії якості моделей				Висновки
	Коеф. детермінації R <sup>2</sup>	Коеф. кореляції R	F-критерій Фішера	t-критерій Стьюдента	
1. Вплив інвестиційної діяльності господарських об'єднань на економічний розвиток національної економіки описано моделлю: $Y = 88,75 - 0,28x_1 + 0,13x_2 + 0,29x_3 + 0,34x_4 - 0,25x_5$	0,51	0,71	4,46	4,19	R <sup>2</sup> >40%, рівень інвестування цих видів економічної діяльності загалом істотно впливає на економічне зростання країни
2. Вплив промисловості і будівництва, сільського, лісового та рибного господарства на економічний розвиток національної економіки описано моделлю: $Y = 99,92 + 0,3x_1$	0,07	0,26	0,84	0,3	R <sup>2</sup> <40%, рівень інвестування цього виду економічної діяльності не має визначального значення для економічного зростання країни, зростання інвестицій на 1% призводить до зростання внутрішнього продукту на 0,3%
3. Вплив оптової та роздрібно торгівлі, транспорту, складського господарства на економічний розвиток національної економіки описано моделлю: $Y = 103,77 + 0,09x_1$	0,07	0,26	0,82	0,3	R <sup>2</sup> <40%, рівень інвестування цього виду економічної діяльності не має визначального значення для економічного зростання країни, зростання інвестицій на 1% призводить до зростання внутрішнього продукту на 0,09%
4. Вплив фінансової та страхової діяльності на економічний розвиток національної економіки описано моделлю: $Y = 96,52 + 0,169x_1$	0,13	0,36	1,68	0,61	R <sup>2</sup> <40%, рівень інвестування цього виду економічної діяльності не має визначального значення для економічного зростання країни, зростання інвестицій на 1% призводить до зростання внутрішнього продукту на 0,17%
5. Вплив професійної, наукової та технічної діяльності на економічний розвиток національної економіки описано моделлю: $Y = 95,83 + 0,17x_1$	0,21	0,46	3,08	1,12	R <sup>2</sup> <40%, рівень інвестування цього виду економічної діяльності не має визначального значення для економічного зростання країни, зростання інвестицій на 1% призводить до зростання внутрішнього продукту на 0,17%
6. Вплив діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування та інших послуг на економічний розвиток національної економіки описано моделлю: $Y = 108,9 + 0,04x_1$	0,02	0,14	0,24	0,09	R <sup>2</sup> <40%, рівень інвестування цього виду економічної діяльності не має визначального значення для економічного зростання країни, зростання інвестицій на 1% призводить до зростання внутрішнього продукту на 0,04%

Примітка: складено дисертантом за результатами розрахунків

## ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі подано теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання розроблення теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань. Результати роботи, отримані в ході досліджень, забезпечать розвиток інвестиційної діяльності господарських об'єднань, наукову обґрунтованість та системність при оцінюванні інвестиційної діяльності; дадуть змогу підвищити результативність інвестиційної діяльності господарських об'єднань через розвиток методологічних основ чинної законодавчої бази згідно відповідної класифікації, визначення провідної ролі органів державного управління у впливі на інвестиційну діяльність господарських об'єднань та удосконалення процесу контролювання.

Результати досліджень дають підстави зробити такі висновки теоретико-методологічного змісту і практичного характеру:

1. Виділено класифікаційні ознаки інвестицій у залежності від терміну окупності інвестицій і за характером змін та завдань управління інвестиційною діяльністю (стратегічні і оперативні).

2. Розвинута послідовність аналізування і оцінювання інвестиційної діяльності господарських об'єднань дозволить органам державного управління і керівникам підприємств визначити обсяг доступного інвестиційного ресурсу, потенціал інвестиційної діяльності, результативність інвестиційних проектів тощо та інтерпретувати отримані результати для прийняття управлінських рішень.

3. Використання органами державного управління розвинутого механізму контролювання інвестиційної діяльності дозволить підвищити його результативність шляхом узагальнення окремих процесів контролювання, створення єдиного інформаційного простору та методології проведення.

4. Удосконалена класифікація законодавчо-нормативної бази у сфері управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань забезпечить визначення інструментів законодавчого впливу за декількома напрямками.

5. Розвинені засади формування чинного законодавства у напрямках: ініціювання прийняття окремого закону («Про господарські товариства»); внесення змін до податкового, банківського законодавства, нормативних документів, які регулюють діяльність антимонопольного комітету дозволять підвищити рівень інвестиційної активності господарських об'єднань.

6. Обґрунтовані напрями державно-нормативного впливу на інвестиційну діяльність господарських об'єднань забезпечать діяльність єдиного координуючого органа (департаменту інвестиційно-інноваційної політики та розвитку державно-приватного партнерства), порядок взаємодії учасників інвестиційного процесу, їх організаційно-функціональні можливості та відповідну їм схему міжінституційної взаємодії.

7. Запропонований інструментарій формування і вибору моделі розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань забезпечить прогнозування рівня економічного розвитку країни на основі інвестування у різні інституційні блоки і може бути використаний в органах виконавчої влади при

макроекономічному плануванні.

## **СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ**

### **1. Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації**

#### **1.1. Монографії**

1. Пріоритети інноваційного розвитку машинобудівних підприємств: Монографія. /І.В. Алексеев, П.І Ільчук, Л.П. Бондаренко, О.О.Коць, І.І.Топій, Л.С. Тревого.-Львів, 2013. – Видавець ПП. Сорока Т.Б. – 292с. (*Особистий внесок автора: Розділ 6. Нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності в машинобудуванні України* ).

2. Тревого Л.С.\* Проблемы правового регулирования процессов формирования финансово-промышленных групп [монография] / Алексеев И.В., Тревого Л.С. // Экономическая безопасность государства: территориальный аспект / Под ред. М.М. Бабяка, И.В. Недина. – Дрогобыч: КОЛО, 2006. – С. 94 – 98. (*Особистий внесок автора: визначено взаємозв'язок економічних і організаційно-правових чинників діяльності ПФГ*).

#### **1.2. Публікації у наукових фахових виданнях України**

3. Тревого Л.С. Особливості маркетингового середовища банків Львівщини / Л.С. Тревого // Щорічник наук. праць: Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Випуск XVII. Банківська і фінансово-кредитна система та їх роль у сучасних умовах. Львів: Ін-т регіон. досліджень НАНУ, 2000. – 231-239 с.

4. Тревого Л.С. Огляд створення та розвитку промислово – фінансових груп в економічно розвинутих країнах, в Росії та в Україні / Л.С. Тревого // Вісник Національного університету «Львівська політехніка: «Логістика», 2002. – №446. –С.385-393.

5. Тревого Л.С. Інституціональні інновації виробничо-господарських структур / Л.С. Тревого, І.В. Алексеев // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Економічні проблеми ринкової трансформації України (Збірник наукових праць)/ НАН України, Інститут регіональних досліджень; Редкол.: відповідальний редактор академік НАН України М.І. Долішній. – Львів, 2003. – Випуск I (XXXIX) – С. 204-209. (*Особистий внесок автора: аналізування фінансових установ у складі виробничо-господарських структур*).

6. Тревого Л.С. Виробничо-господарські зв'язки промислово-фінансової групи / Л.С. Тревого // Вісник Національного університету «Львівська політехніка: «Проблеми економіки та управління», 2004. – №504. – с. 59-63.

7. Федевич Л.С. Діяльність господарських об'єднань та аналізування проблем, що впливають на неї / Л.С. Федевич, І.В. Алексеев // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки» випуск 14. – ч.2. – 2015. – С. 39-42 (*Особистий внесок автора: визначена вагомість проблем представниками досліджуваних господарських об'єднань*).

\*зміна прізвища з Тревого на Федевич у зв'язку з одруженням

### 1.3. Публікації у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз даних

8. Тревого Л.С. Предпосылки управления инвестиционной деятельностью предприятий / Л.С. Тревого // Научно-практический журнал «Проблемы экономики и менеджмента» Издательский центр научного просвещения, март 2014. – №3(31) – С.110-115. (Бази даних: Ulrich's Periodical Directory, РИНЦ)( включені до міжнародних та наукометричних баз даних).

9. Федевич Л.С.\*\* Аналізування економіко організаційних засад управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань / Л.С. Федевич, І.В. Алексєєв // Журнал «Технологічний аудит та резерви виробництва», № 6/5(26). – Харків. 2015. – С.10-15. *(Особистий внесок автора: розроблено модель, що передбачає провідний нормативний вплив Фонду державного майна, розвинуто схему міжінституціональної взаємодії у процесі створення та функціонування господарських об'єднань)* (Бази даних: Index Copernicus, Ulrich's Periodicals Directory, DRIVER, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Російський індекс научного цитування (РИНЦ), ResearchBib, Directory of Open Access Journals (DOAJ), WorldCat, EBSCO).

## 2. Опубліковані праці апробаційного характеру

10. Тревого Л.С. Особливості маркетингового середовища банків / Л.С. Тревого, С.В. Герасименко // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції [«Проблеми розвитку фінансової системи та обліку»], (Львів, 14-15 березня 2000 р.). – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2000. – С. 19-20. *(Особистий внесок автора: аналізування маркетингу в банках)*.

11. Тревого Л.С. Дослідження маркетингового середовища підприємств / Л.С. Тревого // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції [«Проблеми розвитку фінансової системи та обліку»], (Львів, 21 березня 2001 р.). – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2001. – С. 49-50.

12. Тревого Л.С. Передумови створення холдингових компаній в Україні / Л.С. Тревого // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції [«Проблеми розвитку фінансової системи та обліку»], (Львів, 28 березня 2002 р.). – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2002. – С. 112-113.

13. Тревого Л.С. Інституціональні інновації у трансформаціях української економіки / Алексєєв І.В., Тревого Л.С. // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції [«Економічні проблеми ринкової трансформації України»], (Львів, 3-4 грудня 2002 р.). – Львів: ЛБІНБУ, 2002. – С. 15-16. *(Особистий внесок автора: аналізування фінансових установ у складі виробничо-господарських структур)*.

14. Тревого Л.С. Визначення складу ресурсів та алгоритму дій планово-виробничої служби на проектній стадії створення ПФГ/ Тревого Л.С. // Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції [«Маркетинг та логістика в системі менеджменту»], (Львів 7-9 жовтня 2004 р.). – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2004. – С. 324-325.

\*\*видання також є науковим фаховим

15. Тревого Л.С. «Державні органи управління – учасники механізму інноваційного розвитку» / Л.С. Тревого, М.Є. Федевич // Тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції аспірантів та молодих вчених [«Розвиток фінансово-кредитної системи України: здобутки, проблеми, перспективи»], (м. Львів 25-26 жовтня 2007 р.). – Львів, 2007. – С. 41–43. *(Особистий внесок автора: визначено державні органи управління і регулювання інвестиційним процесом).*

16. Тревого Л.С. Розвиток організованого ринку цінних паперів України» / Л.С. Тревого // Тези доповідей VIII науково-технічної конференції науково-педагогічних працівників [«Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні»], (м. Львів, 26-31 березня 2012 р.). – Львів: Видавничий відділ навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». – 2012. – С. 150.

17. Тревого Л.С. Інвестиційний клімат як фактор розвитку економіки України / Л.С. Тревого // Тези доповідей IX Науково-практичної конференції [«Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні»], (м. Львів, 15-20 квітня 2013 р.). – Львів, ЗУКЦ. – 2013. – С. 129-132.

18. Тревого Л.С. Інвестиційна діяльність підприємства як об'єкта управління / Л.С. Тревого // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції [«Управління соціально-економічним розвитком держави, регіону, підприємства»], (м. Полтава, 04 листопада - 04 грудня 2013 р.). – Полтава: Видавець Шевченко Р.В. – 2013. – С. 56-57.

19. Тревого Л.С. Особливості передумов формування господарських об'єднань в Україні / Л.С. Тревого // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених [«Управління економічними процесами на макро- і мікрорівні: проблеми та перспективи вирішення»], (м. Львів, 11-12 квітня 2014 р.). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – С. 218-219.

20. Тревого Л.С. Аналізування капітальних інвестицій в економіку України / Л.С. Тревого // Тези доповідей II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції [«Управління соціально-економічним розвитком держави, регіону, підприємства» ], (м. Полтава 01 листопада - 01 грудня 2014 р.). – Полтава: видавець ФОП Мирон І.А. – 2014. – С.306-308.

21. Тревого Л.С. Роль фінансового лізингу в Україні, його переваги та проблеми розвитку / Л.С. Тревого, А.М. Чушак-Голобородько // Тези доповідній Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених [«Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи»], (м. Львів, 17-18 квітня 2015 р.). – Львів: Видавництво Львівської політехніки. – 2015. – С.74-76. *(Особистий внесок автора: аналізування основних перешкод, котрі стримують використання лізингу машинобудівними підприємствами в Україні).*

22. Тревого Л.С. Організаційно-правова структура господарських об'єднань та засади управління нею / Л.С. Тревого, А.М. Чушак-Голобородько //

Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених [«Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи»], (м. Львів, 17-18 квітня 2015 р.). – Львів: Видавництво Львівської політехніки. – 2015.– С. 219-221. (*Особистий внесок автора: аналізування взаємодії господарських об'єднань та державних органів управління*).

23. Федевич Л.С. Передумови управління інвестиційною діяльністю підприємств / Л.С. Федевич // Всеукраїнська науково-практична конференція [«Сучасні концепції управління економічним розвитком країни»], (м. Одеса, 22-23 січня 2016 р.). – О.: ЦЕДР. – 2016. – Ч. 1. – С.56-59.

### АНОТАЦІЯ

Федевич Л.С. Державно-нормативне управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством. – Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України, Львів, 2016.

У дисертаційній роботі вирішено науково-прикладне завдання з розроблення теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо державно-нормативного управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань. У роботі розвинуто класифікацію законодавчо-нормативних інструментів управління інвестиційною діяльністю господарських об'єднань, напрями формування законодавчо-нормативної бази щодо управління інвестиційною діяльністю, удосконалено типологію видів інвестицій.

Вперше обґрунтовано напрями державно-нормативного впливу на інвестиційну діяльність господарських об'єднань.

Удосконалено методологічний інструментарій аналізування інвестиційної діяльності господарських об'єднань, який забезпечує оцінювання інвестиційної діяльності кожного із структурних блоків господарських об'єднань. Розвинуто інструментарій формування і вибору моделі розвитку інвестиційної діяльності господарських об'єднань та механізм її нормативного контролювання.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, господарські об'єднання, державно-нормативне управління, законодавство.

### ANNOTATION

Fedevych L.S. Public-regulatory activities of investment of business associations. – On the rights of manuscript.

Dissertation in order to obtain a Degree of Candidate of Economic Sciences in a Specialization 08.00.03 - Economics and management of national economy. - Lviv Polytechnic National University, Ministry of education and science of Ukraine, Lviv, 2016.

The dissertation deals with the problem of developing theoretical and methodological positions and practical recommendations on regulation of investment activity of business associations. On the basis of study of literature in the classification developed legislative and regulatory instruments of investment activity of business

associations, foundations forming the legal and regulatory framework of investment activity, theoretical principles in the management of investment activities are allowed to develop a typology of types of investment.

Conceptual first principles of implementation of the regulatory impact on investment business associations, providing determine a single coordinating body, the order of the investment process, their organizational functionality and the corresponding circuit cooperation interaction.

Methods and methodological tools analyze investment business associations, which provides investment evaluation of each building blocks of business associations and through the use of mathematical tools allows to interpret the results for decision-making. Developed tools and formation of choice model of investment business associations and regulatory mechanism controlling investment business associations.

Keywords: investment, investment activity, business associations, regulation, legislation.

### **АННОТАЦИЯ**

Федевич Л.С. Государственно-нормативное управление инвестиционной деятельностью хозяйственных объединений. - На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 - Экономика и управление национальным хозяйством. - Национальный университет «Львівська політехніка» Министерства образования и науки Украины, Львов, 2016.

В диссертационной работе рассмотрены проблемы разработки теоретико-методических положений и практических рекомендаций по государственно-нормативному управлению инвестиционной деятельностью хозяйственных объединений. Актуальность проблематики обусловлена необходимостью развития инвестиционной деятельности хозяйственных объединений, что влечет за собой необходимость совершенствования государственно-нормативного управления. Объектом исследования является инвестиционная деятельность хозяйственных объединений. Предметом исследования являются теоретико-методические нормы и практические рекомендации по государственно-нормативному управлению инвестиционной деятельностью хозяйственных объединений.

В первом разделе «Теоретические основы управления инвестиционной деятельностью хозяйственных объединений» исследован категориальный аппарат в сфере управления инвестиционной деятельностью хозяйственных объединений, уточнена типология видов инвестиций, рассмотрены хозяйственные объединения как участники инвестиционного процесса, определены особенности государственного управления инвестиционной деятельностью хозяйственных объединений.

Хозяйственные объединения в работе рассмотрены в составе пяти институциональных блоков: финансового, производственного, торгового, научно-исследовательского, мониторингового.

На основе обработки литературных источников в работе развиты теоретические положения в сфере управления инвестиционной деятельностью,



которые позволили развить типологию видов инвестиций, путем выделения их видов в зависимости от срока окупаемости (долгосрочные, среднесрочные и краткосрочные), от характера изменений и задач управления инвестиционной деятельностью (стратегические и оперативные).

Государственно-нормативное управление инвестиционной деятельностью определено как управленческое формирующее влияние в процессе реализации полномочий исполнительной власти при выполнении законов, осуществлении управленческих функций, направленных на соблюдение норм, стандартов, определенных правил осуществления инвестиционной деятельности и т.п. с целью обеспечения реализации государственной политики в инвестиционной сфере.

Во втором разделе «Практика нормативного управления инвестиционной деятельностью хозяйственных объединений» изучены законодательные и нормативные акты в области управления инвестиционной деятельностью и развита классификация законодательно-нормативных инструментов управления инвестиционной деятельностью хозяйственных объединений. Определены особенности формирования и функционирования хозяйственных объединений, изучены объем и структура их инвестиционных вложений, денежные потоки от инвестиционной деятельности, инвестиционная активность отдельных институциональных блоков хозяйственных объединений и весомость ее влияния на инвестиционную деятельность в стране, усовершенствован процесс анализа их инвестиционной деятельности на основе разработанного порядка и системы оценки блоков хозяйственных объединений с выделением оценочных показателей по каждому из их элементов и с определенной последовательностью расчета и нормализации.

В третьем разделе «Развитие инвестиционной деятельности хозяйственных объединений» развито положение о государственно-нормативном влиянии на деятельность хозяйственных объединений в аспекте структуры органов управления и схем их взаимодействия. Развита методологическая основа контроля в системе государственно-нормативного управления инвестиционной деятельностью; сформированы направления совершенствования действующей законодательной базы в сфере регулирования деятельности хозяйственных объединений; осуществлено моделирование развития инвестиционной деятельности хозяйственных объединений.

Впервые обоснованы концептуальные основы реализации государственно-нормативного воздействия на инвестиционную деятельность хозяйственных объединений, предусматривающие определение единого координирующего органа, участников инвестиционного процесса, их организационно-функциональные возможности и соответствующая им схема межинституционального взаимодействия.

Усовершенствован методологический инструментальный анализ инвестиционной деятельности хозяйственных объединений, который обеспечивает оценку инвестиционной деятельности каждого структурного блока хозяйственных объединений и при использовании математического аппарата позволяет интерпретировать полученные результаты для принятия

управленческих решений. Развѣт инструментарий формирования и выбора модели развития инвестиционной деятельности хозяйственных объединений, что обеспечивает прогнозирование уровня экономического развития страны на основе инвестирования в различные институциональные блоки хозяйственных объединений; механизм нормативного контроля инвестиционной деятельности хозяйственных объединений предусматривает совершенствование организационного обеспечения контроля (в результате создания координационного центра в виде комитетов в областных управлениях и районных отделениях Государственного казначейства Украины), формирование единого информационного пространства по результатам проведенной проверки и обеспечения единого методологического подхода к проведению и обобщению результатов этих наблюдений

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, хозяйственные объединения, государственно-нормативное управление, законодательство.